

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра маркетингу та торговельного підприємництва

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності

рівень вищої освіти _____

галузь знань _____
(шифр і назва)

спеціальність _____
(шифр і назва)

освітня програма _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид
дисципліни _____ вибіркова _____
(обов'язкова / за вибором)

інститут _____ ІНІ «Українська інженерно-педагогічна академія» _____

2025/2026 навчальний рік

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності».

Інформація про кафедру	Кафедра <u>маркетингу та торговельного підприємництва</u> Department of Marketing and Trade Entrepreneurship сайт кафедри http:// mtp.uipa.edu.ua/
Інформація про викладача	1. кандидат технічних наук, доцент Пак Аліна Володимирівна посилання на профайл викладача: http://mtp.uipa.edu.ua/category/sklad-kafedri-1/ ; електронна пошта: alina.pak@karazin.ua
Сторінка дисципліни в системі дистанційного навчання	https://moodle.karazin.ua/course/
Консультації з викладачем	Онлайн консультації: 1. кандидат технічних наук, доцент Пак Аліна Володимирівна понеділок 16.00 -17.00 за посиланням https://meet.google.com/vhb-mshe-uvf

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

У зв'язку зі збільшенням експортно – імпорتنих операцій на ринках з'являється значна кількість товарів сумнівної якості. Це в свою чергу вимагає уміння орієнтуватись у традиційному асортименті товарів, знати особливості їх класифікації за певними ознаками або повністю, а також уміти їх розпізнати, ідентифікувати, проводити експертизу.

Саме правильне віднесення товару до відповідного класифікаційного угруповання в системі товарної номенклатури зовнішньо-економічної діяльності є тим моментом де знання товарознавця перетинаються з навичками митного інспектора, який повинен вміти правильно ідентифікувати товар, визначити код товару за УКТ ЗЕД і як наслідок правильно начислити митні платежі.

Правильне визначення положення товару в номенклатурі (його класифікація) має вирішальне значення для встановлення режиму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, під який цей товар підпадає. Єдине розуміння класифікаційних угруповань УКТ ЗЕД є необхідною умовою для визначення ставок мита та інших платежів. Особлива увага приділяється вивченню тих угруповань товарів, які можуть бути об'єктами неправильної класифікації під час імпорتنих операцій і як результат неправильне начислення митного платежу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності» є формування у здобувачів цілісної системи знань і вмінь, що стосуються теоретичних і практичних аспектів класифікації й кодування товарів згідно з УКТЗЕД, декларування товарів при перетині митного кордону.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування теоретичних знань про структуру, призначення та застосування Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності;
- ознайомлення із гармонізованою системою опису та кодування товарів, а також отримання практичних навичок при класифікації товарів, визначенні кодів за ТН ЗЕД відповідно до гармонізованої системи опису та кодування товарів;
- ознайомлення з принципами класифікації товарів, правилами інтерпретації кодів ТН ЗЕД;
- набуття практичних навичок у застосуванні ТН ЗЕД при підготовці митної документації, оформленні зовнішньоекономічних контрактів і визначенні митної вартості товарів.
- формування здатності застосовувати ТН ЗЕД у різних напрямках ЗЕД: імпорті, експорті, транзиті тощо.

1.3. Кількість кредитів

6

1.4. Загальна кількість годин

180

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

за вибором

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання

Рік підготовки	
4-й	
Семестр	
7-й	
Лекції	
40 год.	
Практичні, семінарські заняття	
50 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
90 год.	

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій та торговельній, і митній діяльності, зокрема здійснювати товарознавчу оцінку та контроль якості товарів;
- оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній діяльності та при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів за допомогою сучасних методів;
- застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Еволюція міжнародних товарних номенклатур і створення Гармонізованої системи

Тема 1. Історичні передумови створення міжнародної товарної номенклатури

Розробка єдиної міжнародної класифікації кодування товарів. Мета введення УКТ ЗЕД та функції введення УКТ ЗЕД. Передумови, які визвали об'єктивну необхідність розробки єдиної міжнародної класифікації за кодування товарів. Роль товарної номенклатури при вивченні та аналізі зовнішньої торгівлі окремих держав та міжнародного обороту в цілому, для зовнішньоторговельного планування, обліку, статистики та митного регулювання. Внесення змін та доповнень до УКТ ЗЕД. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності - комплекс економічних і правових заходів. Потреба наукового вивчення процесів, що відбуваються в міжнародній торгівлі. Установи, які мають право вносити зміни до УКТ ЗЕД на міжнародній основі та національному рівні.

Тема 2. Міжнародний статистичний конгрес та перша міжнародна товарна номенклатура

Історія розвитку міжнародних товарних номенклатур. Історія виникнення міжнародного статистичного конгресу в Брюсселі в 1853р Рекомендації, щодо уніфікації митних товарних номенклатур для статистичних цілей. Перша міжнародна товарна номенклатура. Підписання спеціальної Конвенції по митній статистиці в 1913 р. Зобов'язання держав-учасниць зберігати свої національні класифікації. Роль Ліги Націй в створенні міжнародних класифікацій.

Співвідношення даних про зовнішню торгівлю по єдиній класифікації спеціально створеному Міжнародному бюро торговельної статистики. Зміст міжнародної товарної номенклатури. Робота по стандартизації митних тарифів. Економічний комітет Ліги Націй. Проект митної номенклатури товарів. Зміст митної номенклатури товарів. Значення її для створення послідовних міжнародних класифікацій.

Тема 3. Міжнародні товарні номенклатури

Брюссельська митна номенклатура. Рада митного співробітництва та її функції. Визначення поняття «номенклатури». Створення номенклатури Ради митного співробітництва. Функції Ради митного співробітництва. Етапи створення номенклатури Ради митного співробітництва. Брюссельська митна номенклатура, її застосування в міжнародній класифікації товарів. Значення номенклатури товарів та правильної їх класифікації в Україні на сучасному етапі розвитку зовнішньої торгівлі.

Стандартизована міжнародна торговельна класифікація. Етапи створення стандартизованої міжнародної торговельної класифікації. Стандартизована міжнародна торговельна класифікація, та її застосування в національних класифікаційних системах та міжнародній практиці.

Тема 4. Критерії розробки номенклатури гармонізованої системи

Міжнародні торговельні класифікації. Структура номенклатури (розділи, групи, товарні позиції, категорії, підкатегорії). Критерії групування товарів: за походженням товарів, за видом матеріалу, з якого було виготовлено товар,

за призначенням товарів, за хімічним складом. Система кодування. Об'єктивна необхідність розробки єдиної міжнародної класифікації та кодування товарів. Перша міжнародна товарна номенклатура. Розробка послідовуючих міжнародних товарних класифікацій.

Система класифікації гармонізованої номенклатури. Визначення поняття «міжнародний класифікатор». Митні класифікатори та застосування їх у зовнішньоторговельній практиці та для заповнення митних декларацій.

Тема 5. Структура та основні положення конвенції про ГС

УКТ ЗЕД, її структура, правила інтерпретації і принципи класифікації товарів. Визначення гармонізованої системи. Гармонізація національних класифікаторів і відповідність їх міжнародним класифікаторам. Відображення національних особливостей. Гармонічність товарної номенклатури. Ступінь зближення між товарами різних асортиментних груп з точки зору їх товарного використання. Гармонізація класифікаторів. Товарна номенклатура ЗЕД – фундамент класифікації товарів у схемі єдиного митного тарифу. Система класифікації номенклатури гармонізованої системи. Використання системи цифрового кодування. Кодування товарів, як технічний засіб уяви об'єкта у вигляді знака або групи знаків. Правила класифікації. Товарні позиції і категорії гармонізованої системи і основні принципи та порядок визначення кодів за гармонізованою системою кодування товарів. Система цифрового кодування.

Правила інтерпретації та загальні правила інтерпретації. Правильне визначення положення товарів в УКТ ЗЕД - необхідна умова для нарахування платежів. Основні принципи та порядок визначення кодів. Структура УКТ ЗЕД: кодове позначення товару, текстовий опис товару і визначення.

Розділ 2. Класифікація товарів у ТН ЗЕД: продовольчої та непродовольчої групи

Тема 6. Будова і принцип класифікації продовольчих товарів

Будова і принцип класифікації товарів у товарних групах 01-24.

Живі тварини; продукти тваринного походження (з 01 по 05).

Продукти рослинного походження (з 06 по 14).

Жири та олії тваринного або рослинного походження; продукти їх розщеплення; готові харчові жири; воски тваринного або рослинного походження (група 15).

Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його заміники (з 16 по 24).

Тема 7. Будова і принцип класифікації непродовольчих товарів

Особливості класифікації матеріалів, вапна, цементу, хімічного палива, фармацевтичних продуктів, добрив. Мінеральні продукти (з 25 по 27).

Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (з 28 по 38).

Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них; каучук, гума та вироби з них (з 39 по 40). Папір і картон, вироби із паперу і картону; особливості визначення паперових

[illegible]

Тема 6. Будова і принцип класифікації продовольчих товарів.	34	8	1 3			1 3						
Тема 7. Будова і принцип класифікації	34	8	1 3			1 3						
Разом за розділом 2	68	2 0	2 6			2 6						
Усього годин	180	4 0	5 0			9 0						

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Законодавча база товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності в Україні	4
2	Митна номенклатура товарів в Україні та світі	4
3	Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності	4
4	Порядок розробки міжнародних класифікаторів	5
5	Структура УКТ ЗЕД	5
6	Критерії групування товарів тваринного походження в УКТ ЗЕД	3
7	Критерії групування товарів рослинного походження в УКТ ЗЕД	4
8	Критерії групування жирів та кондитерських виробів в УКТ ЗЕД	4
9	Критерії групування відходів харчової промисловості, кормів тварин та тютюнових виробів в УКТ ЗЕД	4
10	Критерії групування товарів хімічної промисловості в УКТ ЗЕД	2
11	Критерії групування текстилю та деревини в УКТ ЗЕД	2
12	Критерії групування взуття, головних уборів, парасольок та тростинок в УКТ ЗЕД	3
13	Критерії групування інших непродовольчих груп товарів в УКТ ЗЕД	6
	Разом	50

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури по темах, які викладаються на лекціях	30
2	Підготовка до практичних занять	50
5	Підготовка презентації доповіді, виконаної за допомогою інструментів Microsoft Office та ін.	10
	Разом	90

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни (реферати, , контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи,) сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Згідно робочого плану передбачено написання реферату. Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника.

7. Методи навчання

Під час опанування матеріалу навчальної дисципліни «Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності» використовуються такі методи:

лекції та самостійне читання електронних та друкованих джерел для формування системи теоретичних знань з дисципліни;

наочні методи, зокрема, презентації, використання відео та інших візуальних засобів, що сприяє кращому розумінню навчального матеріалу з дисципліни;

проблемні, частково-пошукові та дослідницькі методи навчання, аналіз кейсів і діагностика ситуацій, виконання самостійних практичних завдань.

8. Методи контролю

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, експрес-опитування, тестовий контроль тощо.

Підсумковий семестровий контроль –це підсумкове оцінювання результатів навчання студентів за семестр, яке здійснюється в університеті у формі екзамену.

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни (практики) та балів, набраних ним при складанні семестрового екзамену (виконанні підсумкової залікової роботи).

Робочий навчальний план передбачає складання семестрового екзамену, максимальна сума балів, які здобувач вищої освіти може набрати протягом семестру, дорівнює 60, а максимальна сума балів семестрового екзамену – 40. Загальна кількість балів за роботу протягом семестру округлюється до найближчого цілого числа.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Екзам ен (залік ова робот а)	Сума
Розділ 1					Розділ 2		Інди- відуа льне завда ння	Разом	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	P		100
7	7	7	7	7	8	7	10	60	40
									100

T1, T2 ... – теми розділів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Основна література

1. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності : підручник / Н. В. Мережко, Н. В. Калуга, Т. А. Караваєв. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 312 с. ISBN 978-966-629-953-9 DOI: <http://doi.org/10.31617/p.knute.2019-429>.
2. Закон України «Про Митний тариф України Відомості Верховної ради (ВВР), 2020, №42, ст.344 / Редакція від 01.07.2021р.
3. Митний тариф України (УКТ ЗЕД). Додаток до Закону України "Про Митний тариф України" від 04.06.2020 р. № 674-IX. URL: <http://document.vobu.ua/korysne/dovid/uktzed>
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління : навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. М. Котиш, І. В. Мілько. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 183 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19542/1/2017-%D0%9A%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%88%20%D0%9E%20%D0%9C%2C%20%D0%9C%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D0%BE%20%D0%86%20%D0%92.pdf>
5. Митний кодекс України ВР України від 13.03.2012 № 4495-VI / редакція від 16.04.2022р., підстава 2173-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
6. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. Ірпінь : 2019. 410 с Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Довідник : у 2 т. / за заг. ред. В. Л. Іванова. – Львів, 2010. – Т.1. – 282 с. (Серія «Нормативна база підприємства»).

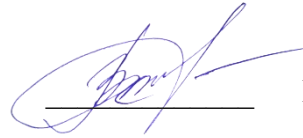
6. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / Н. М. Тюріна, С. П. Карвацька. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 402 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. –К.: «Центр учбової літератури», 2019. – 292 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт дистанційної освіти УПА: <https://moodle.karazin.ua/>
2. <https://zakon.rada.gov.ua>
3. <https://qdpro.com.ua/uktzed/4820>
4. <https://www.mdoffice.com.ua/>

Зміст силабусу відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

Завідувач кафедри маркетингу та
торговельного підприємництва

Вікторія ЧОБИТОК